

Viola je „Popelka“ mezi hudebními nástroji, říká skladatel a violista Jiří Kabát

Text: ŠÁRKA CHOMOUTOVÁ
Odpovídal: JIŘÍ KABÁT

Viola

Viola je strunný smyčcový hudební nástroj se čtyřmi strunami. V orchestru a smyčcových souborech slouží jako střední altový hlas, přičemž vyšší hlasy hrají housle a nižší violoncella kontrabasy. Viola má velmi podobnou stavbu jako housle, je jen o málo větší. Její struny jsou laděné o kvintu níže než houslové. Zvuk violy je plný a poněkud temný a melancholický. Na nejvyšší struně svým tónem částečně připomíná housle, chybí jí ale jejich světlost a brilantnost, zvukem tedy spíše připomíná hoboj. Naopak hrou na nejnižší struně c (zvláště ve forte) vydává viola divoký, téměř výhrůžný zvuk, čehož se často využívá například ve filmové hudbě nebo operách. Patří k flegmatickým nástrojům, proto se jí říká želva.

// Proč jste si jako svůj hudební nástroj zvolil právě violu? Jak probíhaly Vaše hudební začátky?

Nejprve jsem začal studovat na Pražské konzervatoři v houslové třídě Dany Vlachové. Ale pořád jsem cítil, že něco hledám. Chtěl jsem víc a vyzkoušet něco jiného. Tenkrát jsem s houslemi uspěl v soutěži Mistra J. Muziky, to byl první impuls pro změnu nástroje. O violistech se říká, že jsou to často špatní houslisti, ale po mém úspěchu v té soutěži, mne nemohl nikdo nařknout, že na housle nestačím a s čistým svědomím jsem vyměnil housle za violu. Výjimečně jsem si ji tedy zvolil sám.

// Proč říkáte výjimečně?

Hodně lidí si violu samo nevybere, ale je přijato na studium, pokud na ni hrají místo houslí. Abych to upřesnil, houslistů je mnoho a je těžší projít přijímacím

řízením. Je mnohem snazší se dostat právě na violu. Obrazně to funguje ve stylu – na housle tě nevezmeme, ale na violu ano.

// Vy jste ale studoval v houslové třídě a úspěšně, proč Vás housle nenaplňovaly? Nepřemýšlíte někdy nad tím, že jste třeba udělal chybu, když jste dostal tu šanci?

Svého rozhodnutí nelituji a jsem rád, že jsem se rozhodl dobrovolně. Mezi violisty panuje větší pohoda, mě nikdy neoslovilo „předhánění“ mezi houslisty, kdo zahraje rychleji to a to ... Jako violista jsem se také nemusel nikdy honit po konkurzech do orchestrů. Orchester není úplně můj „šálek čaje“. Člověk nemůže tak úplně do finální podoby provozované skladby zasáhnout. Mě baví tvořit a mé působení v komorních souborech je pro mě tím nejvýznamnějším.

// Takže houslisti mezi sebou soupeří? Jak je to u violistů?

Ano, je to hodně konkurenční prostředí, ale stejně jako ve všech ostatních oborech, záleží na lidech a jejich vlastnostech. U violistů závisí na tom, jak si spolu sednou, ale nikdy mezi nimi nevznikne soupeřivost, kdo sonátu zahraje rychleji nebo pomaleji. Pověštinou se všichni znají, díky tomu, že nás je méně. Nikdy by mě nenapadlo, že bych měl s někým problém. Jsem šťastný člověk, mám práci, co mě baví, skvělou rodinu, co víc bych si mohl přát?

// Co pro Vás viola znamená? Co Vám změna z houslí na violu přinesla?

Přinesla mi naplnění, živobytí a hlavně možnost vycestovat. Hned rok po mém začátku jsem dostal stipendium. Bylo to v době, kdy jsme vstupovali do EU a stipendium bylo právě pro studenty z nových členských zemí. Tehdy ještě různé erasmy a podobné programy nebyly tak dostupné. Jsem vděčný, že jsem stipendium získal a studoval jsem téměř tři roky na RCS v Glasgow. Po návratu jsem pokračoval ve studiu v Praze.

// K viole Vás dovedla škola a k hudbě Vás přivedl kdo?

Babička mě vodila do hudebky, mě to vlastně odjakživa bavilo. Té jsem údajně ve čtyřech letech slíbil, že jednou budu hrát jako ti pánové na ČRo Vltava, kterou jsme pořád poslouchali. V rodině ale nikoho takového, kdo by byl profesionálně „trefený“ hudbou, nemám. Od mala mi ale naši pouštěli viny-

lové desky slovanských tanců, Mou vlast apod.

// Za dobu svého působení na hudebních prknech jste získal řadu ocenění, a to v Čechách i v zahraničí. Stal jste se také nejúspěšnějším skladatelem vážné hudby v rámci Výročních cen OSA za rok 2013. Jakého ocenění si nejvíce vážíte?

Záleží, jestli jako interpret nebo jako skladatel.

// Vezměme oboje.

Jako interpret si hodně vážím výhry v soutěži Beethovenův Hradec, přeci jen to bylo mé první významnější ocenění. Hrál jsem na violu teprve jeden rok a nečekal jsem, že by se mohlo takto zadařit. A jako skladatel bych uvedl 1. cenu a Grand Prize v rámci mezinárodní soutěže Antonína Dvořáka. Určitě stojí za zmínku také ocenění OSA, z něhož jsem byl udivený. Mezi oceněnými jsem čekal někoho ze starších autorů. Původně jsem myslel, že je to apríl. Samozřejmě si vážím i všech ostatních ocenění, zmínil jsem ta, která pro mě měla zvláštní význam.

// Pamatujete si na své první předání ceny?

Ano, to si určitě pamatuji. Bylo mi nějakých 18 let, byl jsem hrozně nervózní.

// Zmínil jste, že se o violistech říká, že jsou špatnými houslisty, u populární hudby jsou basáci zase špatní kytaristi.

Ano, violisti nosí tento punc a existuje na ně i řada vtípů, stejně jako na hráče na basketu.

// Hrajete také ve spojení s interprety z populární scény? V poslední době je velmi oblíbené brát si jako hudební doprovod na významnější koncerty z populární hudby právě kvartety či orchestrální hudební doprovod.

Měl jsem možnost si to vyzkoušet, ale nevyhledávám takové hraní.

// Jak se vlastně stavíte k populární, resp. k moderní hudbě?

Uznávám pár osobností, u kterých vidím nějakou snahu dělat hudbu dobře remeslně. Pak to oceňuji, líbí se mi to a baví mě to. Mám rád například Dana Bárta, který hudbu nedělá hloupě a prvoplánově, aby se posluchačům zavděčil a všem se jeho tvorba líbila. Jde si prostě svou cestou. Nebo třeba Bratři Ebe-

Jiří Kabát

Mezi významné české skladatele a violisty patří Jiří Kabát. Studoval na Pražské konzervatoři, nejprve v houslové třídě Dany Vlachové, ale o dva roky později přestoupil do violové třídy Jiřího Rajniše, kterou zakončil absolutoriem s orchestrem. Je absolventem Royal Conservatoire of Scotland (RCS) v Glasgow, kde získal titul Master's of Music (MMus). Jiří Kabát je členem Vlachova kvarteta Praha a souboru Barocco sempre giovane. Natáčí pro ČT, televizi Noe i Český rozhlas. Od září 2013 působí jako profesor hry na violu a odborných předmětů na Konzervatoři Pardubice. Jiří také pracuje pro švýcarské nakladatelství EMR (Editio Marc Reiff) jako aranžér. Je držitelem hned několika významných hudebních ocenění, mezi nimiž nechybí ani cena za nejúspěšnějšího skladatele vážné hudby v rámci Výročních cen OSA 2013.

// Babička mě vodila do hudebky. Té jsem údajně ve čtyřech letech slíbil, že jednou budu hrát jako ti pánové na ČRo Vltava, kterou jsme pořád poslouchali.

nové, Buty a ze světové hudby například Queeni. Projekty, které hrají tři akordy, mě moc neberou.

// Uvažoval jste někdy nad sólovým hraním?

K sólu se dostanu většinou s mým domovským „Barocem“. Měl jsem tu čest hrát i například s PKF – Prague Philharmonia, což byl zážitek. Ale jinak mne sólové ambice už trochu opouštějí. Pro mě je top hrát v kvartetu, což se mi splnilo.

// Co je pro Vás hnacím motorem při tvorbě. Za stupován OSA jste přibližně tři roky a za tu dobu máte na svém účtu příznaných 57 skladeb. To není tak málo. Kde berete inspiraci?

Začal jsem pracovat pro nakladatelství EMR, kde jde o různé úpravy, ale ne mých autorských skladeb, což bude ve výčtu také započteno. Inspiraci беру třeba ve sprše, ...je to těžké říci. Snažím se, aby má tvorba měla ducha. Považuji se za věřícího člověka. Pokud se nějaká skladba podaří a je úspěšná, neberu to tak, že jde o mou zásluhu. Když si člověk projde vývoj dějin hudby, tak víra a hudba k sobě prostě patří.

// Živí vás jen hudba?

Jsem rád, že mohu odpovědět ano. Nic kromě hudby mě zatím nepostihlo. Jak jsem již zmínil, pracuji pro švýcarské nakladatelství EMR. Od něj získávám nepřeborné množství práce, což je bezvadné. Pak učím druhým rokem violu a teorii na Konzervatoři Pardubice, to mě moc baví.

// Mnoho lidí je proti OSA, co přivedlo Vás na to, že jste se u ní registroval. Jaký je Váš názor na OSA, případně, co byste chtěl změnit?

Mě k registraci přivedl můj pan profesor Jiří Gemrot. Říkal: „už se dost často hraješ, tak ať máš aspoň na tisk partů a partitur“. Jinak, co se týče veřejného mínění a OSA, je to složité. V dnešní medializované době strašně záleží, co a jak se prezentuje. Jistě by se lidé tvářili jinak, kdyby také někdo ukázal, jaká velká práce stojí za každou skladbou, obzvláště v tzv. vážné hudbě. A že je dnes velmi složité se alespoň trochu prosadit. Je to trochu jako můj oblíbený florbal. V televizi běží zápasy, fanoušci chodí, ale hráči občas nemohou na zápas, protože je nepustí z práce.

// Čemu se ještě věnujete a kam byste se rád posunul?

Na prvním místě je samozřejmě rodina a její potřeby, na druhém dělat umění. Momentálně studuji ještě dirigování. Vyzkoušel jsem si dirigovat sbor. Spíše tedy amatérsky, to pro mě byla velká škola, ale vzhledem k rodině se tomu už tolik nevěnuji. Od školy jsem nedávno dostal možnost dirigovat Talichovu Komorní Filharmonii, z čehož jsem byl nadšený a utvrdil jsem se, že by mě to opravdu moc bavilo a rád bych se tomu jednou třeba věnoval naplno.

Přeji tedy mnoho úspěchů a děkuji za rozhovor.

www.jirikabat.cz